

ŒUVRES DU CHANOINE ADÈMA

(Suite et Fin)

VII. - CHANTS PATRIOTIQUES

GAUDEN GU ESKUALDUN

(ESKUALDUN BESTA ETA BILTZARRETAKO KANTA)

Errepika

Zazpi Eskualherriek
bat egin dezagun
Guziak bethi, bethi,
gauden gu Eskualdun.

1

Agur eta ohore
Eskualherriari:
Lapurdi, Basa-Nabar,
Zibero gainari;
Bizkai, Nabar, Gipuzko,
eta Alabari.
Zazpiak bat besarka
lot beitez elgarri.

2

Haritz eder bat bada
gure mendietan,
Zazpi adarrez dena
zabaltzen airetan,
Frantzian, Espainian,
bi alderdietan:
Hemen hiru'ta han lau,
bat da zazpian.

3

Ekhalde-Iberrian
noiz othe sortua?
Lau mila urthe huntan
Irunat aldatua;
Hain handi eta azkar
lehen izatua,
Orai gure haritza
zein den murriztua!

4

Funditua uholdez,
zirimolez, ortziz;
Aizkorari arrotzek
adargoiak hautsiz;
Harrek ere ichilka
barnetik iretsiz;...
Haritz maitea, min duk
aphaltzea gaitziz.

5

Gure haritz hau, azken
 mende hautaraino,
 Zaharturik ere zen
 eder bezein sano.
 Bere lur hoin garbian
 oso zagoeno,
 Gainetik zoakona
 behar zen arrano.

6

Hi haiz, Eskualherria,
 haritz hori bera,
 Arrotza nausiturik
 moztua sobera.
 Oi! gure arbasoak,
 ez, othoi, ez beira
 Zein goratik garen gu
 jautsiak behera.

7

Eskualduna jendetan,
 Eskuara mintzotan,
 Lehen-lehenak dire,
 jakinen ahotan.
 Nahiz orai arrotzak
 azpian hadukan,
 Eskualduna, egoadi
 Eskualdun herrunkan.

8

Gu gare, Eskualdunak,
 berechiak beraz
 Gure ethorkiz eta
 mintzaira eskuaraz.
 Nihongo arrotzekin
 ez dadien nahas,
 Arrotzek gur'eskua
 ez dirote ikhas.

9

Gureak ziren lehen
 bazter hauk guziak,
 Arbasoek utziak,
 hek irabaziak.
 Guri esker Frantziak
 eta Espainiak
 Daduzkate dituzten
 Eremu handiak.

10

Mairu beltza zelarik
 Espainian nausi,
 Nabasen Eskualdunak
 egin zion jauzi.
 Hark ekharri gatheak
 han gintuen hautsi,
 Eta hilez bertzeak
 igorri ihesi.

11

Orduan gure alde
 oihuz zauden oro:
 « Bere lurretan nausi
 « Eskualduna bego.
 « Frantziak, Espainiak,
 « bai orai bai gero,
 « Deus khendu gabe dute
 « gerizatu gogo ».

12

Agintz' hoitaz geroztik
 gan dire demborak.
 Ukhatu diozkate
 hartzedunei zorrak.
 Oi! indar makhurraren
 lege latz gogorrak!
 Galduez zuzendunen
 alfer heigorak.

13

Ez bahaiz, Eskualduna,
 lehen bezein handi,
 Aphaldu gabe chutik
 bederen egoadi,
 Odolez eta fedez
 bethi berdin garbi,
 Bethi tink' atchikia
 hire Eskuarari,

14

Gureez gure lehen
 hain libro ginenak,
 Ezin ahantziz gaude
 orduko zuzenak.
 Zer ametsak ditugun,
 zer orhoitzapenak!
 Jaungoikoak bakharrik
 badakizka denak.

15

Zuri gaude othoitzez,
 Jaungoiko maitea,
 Lagun zazu zerutik
 Eskualdun jendea,
 Begira dezan bethi
 lehengo fedea,
 Zor zaizkon zuzenekin
 ardiets balea.

ESKUALDUNAK

1

Eskualdunak nor eta zer garen
 Ez dugu behar ahantzi:
 Ekhialdeko jendaia zaharren
 Ginela lehen azkazi.
 Iberrin ginen hasi
 Bizitzen berech gure nausi;
 Iberritar berberak hemen
 Eskualdun ginen berezi.
 Gure Eskualherri hautan lehen
 Gure legez ginan bizi;
 Sekulan arrotzik ez ginuen
 Gure nausitzat onetsi.

2

Aberats bai hastetik abere
 Ibar eta mendietan,
 Gero burdin, zilhar eta urhez
 Lur barnetako mietan;
 Eskualduna denetan
 Antzedunena zen jendetan.
 Gero abiatu zen urez
 Bidaiatzen untzietan;
 Pheniziatik ingurunez
 Sartzen zen lur urrunetan.
 Ezagun dire deituraz
 Haren hatzak guzietan.

3

Hannibalen bai eta Pomperen,
 Gerla-gizonen erdiak
 Eskualdun zalhu zailak ziren
 Hoberentzat berechiak.
 Nekhe, laster, jauziak,
 Haurretik hala ikhasiak;
 Beren bazter librotan deusen
 Beldurrik gabe haziak;
 Irrintzinaz gudura oldartzen,
 Gero han ezin heziak.
 Hek amorrik eman baino lehen,
 Hilzera zauden guziak.

4

Goizik ginen gu girichtinotu,
 Ja Jainkobatar ginenak;
 Santiagok baigintuen argitu
 Gu orotarik lehenak.
 Ama Jainkoarenak,
 Saragozen agertu zenak,
 Bere Pilharra utzi dauku,
 Hari berma gaiten denak.
 Gure fedea ez du higitu
 Geroztik etsai gaitzenak;
 Eskualdunak bethi etsai ditu
 Kristoren etsai direnak.

5

Basa jendez zelaiak gaindirik
 Jen ginen mendietara;
 Gero berritz Mairuak ethorrik,
 Nihork ez zetzazken bara.
 Heier buruz gerlara
 Noiz-nahi jausten ginen hara;
 Bortz mendez hola jazarririk,
 Jo ginuen Nabasera;
 Berehun mila Mairu han hilik
 Itzuli ginen etchera.
 Librorik, gatheak guk hautsirik,
 Espainia zen athera.

6

Eskualduna, zerbeit hintzen ari,
 Hire mendi hauk beiratuz,
 Frantziari eta Espainiari
 Mairuen traban pharaturuz,
 Biak hala salbatuz!
 Hire saria zak irakus:
 Libroenik utzi beharra hi,
 Bizi haiz bertzek manaturuz;
 Hirekilako patuak hautsi
 Dauzkitek hitaz trufaturuz;
 Estekan tinko haute ezarri
 Hire fueroak khenduz.

7

Mundu guziko mintzaietarik
 Zaharrena, ederrena,
 Entzuten dugu jakintsunetarik
 Dela Eskualdunarena.
 Nor othe zen lehena
 Eskuara asmatu zuena?
 Lehenbiziko jendetarik
 Du Eskuarak hastapena,
 Eskualdunek dugu hau bakharrik
 Gure mintzaia zuzena,
 Eta oraino dugu hortarik
 Ohorerik handiena.

8

Lapurdi, Nabarpe'ta Zibero,
 Eskualherriak Frantzian;
 Bizkai, Gipuzko, Alaba, Nabarro,
 Berdin dire Espainian.
 Zazpiak bat nahian
 Bagaude aspaldi handian.
 Zazpiek bat dute izan gogo
 Elgarren oneretsian.
 Oi! zein litekeien ederrago
 Baldin, Eskualdun herrian,
 Eskualduna bere gain balago
 Bere zuzenen erdian.

9

Lauretx, Bizintcho, Loiola,
 [Tchaberi,
 Lauak Saindu Eskualdunak.
 Harizpe, Ager, Zumalakarregi,
 Gure gerlari gaindunak.
 Astarloren lagunak,
 Atchular, Oihenart, hitzdunak;
 Lizarrag' eta Larramendi,
 Irakasle hain entzunak;
 Bonaparte, Dibasin, Abadi,
 Intchausepe, lau jakintsunak:
 Horiek dire Eskuaran aspaldi
 Argitzaile ditugunak.

10

Eskualdunak bereziki orai
 Fedeak gaduzka chutik.
 Jainkoaren beldurra dugu bai,
 Gizonenik ez hambatik.
 Jainkoa da goratik
 Gure nausi egundainotik;
 Guri manatzeko ez da gai
 Jainko gabeko puchantik,
 Ez sinheste, ez odol, ez mintzai
 Ez dutenak deus guretik.
 Aichkide ditugun ala etsai
 Ahal dakigu engoitik.

N.-B. — La *Revue* a publié les œuvres littéraires de M. Adéma, en 1908, pp. 83, 203, 284, 410, 602 et 757; et en 1909, pp. 103, 226 et 396. L'appréciation de ces poésies avec la biographie du bon chanoine a paru dans la *Revue*, en 1908, p. 121.

N. D. L. R.

